

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 437/2020-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. októbra 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Poľnohospodárska Pôda s. r. o., Sibírska 55, Bratislava, IČO 44 138 369, právne zastúpenej advokátskou kanceláriou LawService, s. r. o., Stráž 223, Zvolen, v mene ktorej koná advokát JUDr. Pavol Konečný, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Nitra č. k. 14 C 127/2016-333 z 8. júla 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Poľnohospodárska Pôda s. r. o. o d m i e t a pre nedostatok právomoci.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a s'ťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. augusta 2020 doručená ústavná s'ťažnosť obchodnej spoločnosti Poľnohospodárska Pôda s. r. o., Sibírska 55, Bratislava, IČO 44 138 369 (ďalej len „s'ťažovateľka“), ktorou namietala porušenie čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) č. k. 14 C 127/2016-333 z 8. júla 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. S'ťažovateľka v ústavnej s'ťažnosti uviedla, že v konaní vedenom na okresnom súde sa v procesnom postavení žalobkyne domáhala určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 14 C 127/2016 z 9. novembra 2018 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) rozhodol tak, že žalobu z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu zamietol. Rozsudok okresného súdu bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 6 Co 9/2020 z 31. marca 2020. Uvedenými rozhodnutiami bolo zároveň rozhodnuté, že žalovaná má proti s'ťažovateľke nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu prvoinštančného aj odvolacieho konania. V právnej veci s'ťažovateľky išlo o to, že žalovaná ako predávajúca uzavrela so s'ťažovateľkou ako kupujúcou kúpnu zmluvu k pozemkom, ktorá však trpela vadami spôsobujúcimi jej absolútnu neplatnosť. Predmetná kúpna zmluva zavkladovaná nebola. Následne žalovaná uzavrela kúpnu zmluvu so spoločnosťou [REDAKOVANÉ], ktorej vzniklo k pozemku zákonné predkupné právo.

3. Vyšší súdny úradník okresného súdu rozhodol uznesením č. k. 14 C 127/2016-308 z 27. mája 2020 (ďalej len „uznesenie vyššieho súdneho úradníka“) tak, že s'ťažovateľku zaviazal k náhrade trov konania v sume 1 876,45 €, pričom vychádzal zo sumy 13 644,33 €,

čo bola kúpna cena pozemku určená znaleckým posudkom a ktorú žalovanej zaplatila spoločnosť [REDACTED]

4. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podala sťažovateľka sťažnosť, o ktorej rozhodol sudca okresného súdu napadnutým uznesením tak, že sťažnosť sťažovateľky zamietol.

5. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namietala nerovnaký prístup okresného súdu v konaniach, v ktorých vystupuje ako strana sporu. Sťažovateľka zároveň poukázala na podľa jej názoru nesprávny postup, keď okresný súd ako základ určenia tarifnej hodnoty jedného úkonu považoval sumu 13 644,33 €, a nie kúpnu cenu dohodnutú medzi sťažovateľkou a žalovanou. Svoje tvrdenia oprela sťažovateľka o závery nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 544/2019 z 27. júla 2020 (ďalej len „nález“). Uvedený nález bol ústavným súdom vydaný v právne a skutkovo totožnej veci, avšak s tým rozdielom, že ústavnú sťažnosť v danom prípade podala žalovaná strana, teda predávajúca, ktorá bola zaviazaná na náhradu trov proti sťažovateľke (v teraz prejednávanom prípade je na náhradu trov zaviazaná sťažovateľka).

6. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol o jej ústavnej sťažnosti nálezom: „1. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo vlastníť majetok podľa č. 20 ods. 1 a 4 Ústavy a čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 Uznesením Okresného súdu v Nitre zo dňa 8.7.2020, sp. zn. 14C/127/2016-333 porušené bolo.

2. Uznesenie Okresného súdu v Nitre zo dňa 8.7.2020, sp. zn. 14C/127/2016-333 sa zrušuje a vec sa vracia Okresnému súdu v Nitre na ďalšie konanie.

3. Okresný súd v Nitre je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia...“

II.

Relevantná právna úprava

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

10. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

11. Sťažovateľka argumentáciu o porušení svojich práv v ústavnej sťažnosti odvodzovala od záverov nálezu ústavného súdu, podľa ktorého bolo v rozpore s princípmi spravodlivosti odvíjať tarifnú odmenu advokáta od reálnej ceny nehnuteľnosti (určenej znaleckým posudkom pri kúpe spoločnosťou [REDACTED]). Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka uplatnila v ústavnej sťažnosti argumentáciu, ktorú mohla uplatniť v konaní pred okresným súdom, o to viac v prípade, ak v konaní pred všeobecnými súdmi bola zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom.

Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh tak vyplýva, že sťažovateľka predmetnú námietku, ktorú uplatnila vo svojej ústavnej sťažnosti ústavnému súdu, v konaní pred všeobecnými súdmi relevantne vôbec nevzniesla.

Sťažovateľka v sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka argumentovala názorom, že suma trov konania mala byť v jej prípade počítaná podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a nie podľa realizovaného § 10 ods. 1 vyhlášky.

Keďže sťažovateľka nevyužila možnosť súdneho prieskumu týchto otázok v konaní pred všeobecnými súdmi, všeobecné súdy nemohli nahradiť jej procesnú aktivitu svojou vlastnou.

12. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou a nemôže nahrádzať úlohu všeobecných súdov. Zákon o ústavnom súde ako zákonnú podmienku ustanovuje, že pred podaním ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy musí sťažovateľ vyčerpať právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd. *Ratio legis* tohto ustanovenia pritom spočíva nielen v tom, aby príslušná vec bol posúdená v prvom rade tými orgánmi verejnej moci, do ktorých právomoci takéto posúdenie prislúcha, ale tiež v tom, aby prípadné pochybenia mohli byť v rámci opravného konania pred orgánmi verejnej moci preskúmané a posúdené

zákonom predvídaným spôsobom a v prípade potreby odstránené. Z toho vyplýva, že námietky, ktoré mohli byť uplatnené už v konaní pred všeobecným súdom, nemôžu byť úspešne uplatnené až v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

13. Podmienka vyčerpania procesných prostriedkov, ktoré zákon na ochranu práv sťažovateľom poskytuje, nemôže byť v nadväznosti na uvedené splnená iba ich formálnym uplatnením, ale na úspešné uplatnenie ústavnej sťažnosti je nevyhnutné (ako *conditio sine qua non*) aj ich vyčerpanie materiálne, a to pokiaľ ide o obsah a rozsah ich uplatnenia. Ústavnú sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemožno redukovať na prostriedok nápravy, na základe ktorého by sa sťažovateľovi poskytla ďalšia možnosť obhajovať svoje práva v dôsledku svojho vlastného opomenutia a nečinnosti spočívajúcej v absencii tvrdení v riadnom konaní pred orgánmi verejnej moci. Akceptovaním námietok po prvýkrát prednesených až v konaní o ústavnej sťažnosti by sa ústavný súd stával ďalšou súdnou inštanciou, pred ktorou sa sťažovateľ snaží zreparovať to, čo v predchádzajúcom konaní zanedbal, teda napraviť následky spôsobené vlastným zavinením, resp. zavinením svojho právneho zástupcu (II. ÚS 59/2019).

14. Ústavný súd v spojitosti s tým poukazuje aj na zásadu zodpovednosti účastníka za ochranu svojich práv „*vigilantibus iura scripta sunt*“ (každý nech si stráži svoje práva), z ktorej vyplýva, že nedôslednú procesnú obranu sťažovateľa v riadnom konaní pred orgánmi verejnej moci nemožno dodatočne nahrádzať prostredníctvom ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy.

15. V súvislosti s uvedeným sa možno odvolať aj na ustálenú a všeobecne známu judikatúru ústavného súdu, v zmysle ktorej konanie o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemôže byť prostriedkom, ktorý by nahradzoval konanie pred príslušnými orgánmi verejnej moci a ktorým by sa umožnilo prihliadnuť na nové skutočnosti alebo dôkazy, ktoré mohli mať vplyv na právoplatné rozhodnutie, proti ktorému ústavná sťažnosť smeruje, pritom ale neboli uplatnené vo veci samej. Nevyužitie možnosti uplatniť argumentáciu v konaní pred všeobecnými súdmi nemožno naprávať alebo nahrádzať ústavnou sťažnosťou v konaní pred ústavným súdom. V súlade s konštantnou judikatúrou

ústavného súdu v prípade, ak sťažovateľka v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohla predniesť, ale nepredniesla v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc.

Inak povedané, právomoc ústavného súdu rozhodnúť o určitej námietke sťažovateľky nemožno založiť až jej uplatnením v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v prípade, ak ju sťažovateľka mohla uplatniť v napadnutom konaní, pričom podľa platného právneho poriadku o nej mohol a aj bol povinný meritórne rozhodnúť všeobecný súd, prípadne iný orgán verejnej moci. Ak takáto situácia nastane, treba preto podľa ustáleného názoru ústavného súdu ústavnú sťažnosť v časti týkajúcej sa takejto námietky odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu (m. m. III. ÚS 135/03, III. ÚS 201/04, IV. ÚS 266/08, II. ÚS 462/2012, IV. ÚS 456/2013, IV. ÚS 597/2018, II. ÚS 59/2019 a i.).

16. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní v tejto časti odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. októbra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu